

Петар ШКРБИНА

*"Interesi t e
se posilni
od moral ot"*

Демаркацијата и физичкото одбележување на границата со Косово спаѓа во значајните критериуми за Македонија како самостојна држава, за остварување на евроатлантските аспирации, што подразбира да бидат решени сите спорови со соседните држави. Индикативно е тоа што овој месец ниту една страна не се занимаваше со овој проблем, освен децидниот став на една партија за признавање на независноста на Косово.

Од потпишувањето на Договорот за демаркација на границата меѓу Македонија и тогашна СР Југославија помина долго време. Овој Договор беше депониран во ОН. Од македонска страна се правеа обиди ова прашање да се постави на дневен ред повеќе пати, но меѓународниот фактор одбиваше да се пристапи кон решавање на демаркацијата со разни објаснувања. Постојано се зборуваше дека ова прашање е техничко, меѓутоа површната анализа за причината за неизвршената демаркација се сведува на тоа дека се работи за политичко прашање. Политичкото прашање има два аспекта. Првиот аспект е кој е надлежен од косовска страна да ја изврши оваа работа, а вториот аспект е евидентното големо ба-

рање на косовската и на домашната албанска страна за припојување на поголем дел од територијата на Македонија кон сегашната независна држава Косово.

Според планот на Марти Ахтисари, демаркацијата требаше да почне во рок од 120 дена од прогласувањето на независноста на Косово и да заврши во рок од една година. Без оглед на фактот што беше формирана Комисија од страна на нашата Влада и од Владата на Косово, кои одржаа два состанока, сепак рокот од 120 дена не може да тече додека Македонија не ја признае независноста на

золуција тој мандат и беше ускратен на тогашна СР Југославија, односно денешна Србија. Тоа значи дека од 1999 година до прогласувањето на независноста на Косово процесот за демаркација од правен аспект потполно мирува. Констатиравме дека во изминатиот период имаше обиди за оспорување на валидноста на тој Договор за демаркација. Прв таков обид имаше во февруари 2002 година, непосредно по завршувањето на вооружениот конфликт во Македонија. Тогаш американскиот генерал Кејт Хубер, командант на силите на КФОР, из-

ДЕМАРКАЦИЈА МЕЃУ МАКЕДОН

Косово. Косовската страна, веројатно поради причини за поголеми територијални барања на сметка на Македонија, уште сега тврди дека рокот од една година за демаркација на 185 километри не е доволен. Клучен проблем во овој момент е тоа што треба да се вратиме наназад и да го анализираме изминатиот период од потпишувањето на Договорот до денес. Имаше периоди кога меѓуна-

јави дека не е запознат со определени клучни документи (мислеше на Договорот за демаркација) и дека нема обврски да постапува според него. Неговиот коментар беше дека проблемот со границата треба да се проучи од правен аспект. Тогаш Македонија се повика на изјавата на Советот за безбедност при ОН за валидноста и верификацијата на Договорот за границата. То-

Сведоци сме на појави на вооружени паравоени формации во регионот, кој се смета за проблематичен, кои најавуваат дека со оружје ќе ја бранат својата територија, која евентуално би ѝ припаднала на Македонија. Тука особено се истакнуваат регионите на селата Танушевци, Дебалде и Мајке, кои според сегашната демаркациона линија ѝ припаѓаат на Р Македонија.

Шпекулацијата дека по напуштањето на Косово српската страна ја однела целата документација за разграничување меѓу Македонија и Косово е смешна и поради тоа процесот за демаркација се усложнува.

родниот фактор даваше изјави за правната валидност на потпишаниот договор. Причините за ваквиот став ниту тогаш ниту денес не се јасни. Првото сериозно барање на Македонија за демаркација беше во 1998 година. Во март 2002 година еден ексминистер за внатрешни работи даде изјава дека постоело барање од САД непосредно пред воздушните напади врз СР Југославија процесот и барањето за регулирање на граничните прашања со Косово да се пролонгираат од македонска страна. По донесувањето на Резолуцијата 1244 на Советот за безбедност на ОН, Косово стана протекторат под цивилна и воена управа на ОН. Резолуцијата 1244 никому не му даде мандат да може да ја изврши демаркацијата, а со истата Ре-

гаш претставникот на САД, Ричард Баучер, изјави дека предметот (Договорот за границата) се разгледува и дека се работи за комплексно прашање. Во тоа време, во посета на Македонија и на Албанија, беа генералниот секретар на НАТО, Џорџ Робертсон, и Роберт Сери, тогашен директор за операции и кризен менаџмент на НАТО. Темата на нивната посета беше да се осигураат границите со Албанија и соработката меѓу НАТО и Македонија околу границата со Косово. Директниот коментар на г. Робертсон беше: "Проблемот со границата треба да се проучи од правен аспект". Во тој контекст не смееме да забораваме дека непосредно пред појавата на проблемот со Договорот за границата се појави предлогот на Меѓународната кризна

група за итно решавање на името на Македонија. Изјавата на американскиот генерал Кејт Хубер, веројатно со цел да се маргинализира намерата во тој момент, беше прогласена дека е "нестручна, некомпетентна и несмасна". Ситуацијата околу демаркацијата сами уште повеќе ја испроблематизиравме во март 2006 година. Се појави предлогот на г. Фрчкоски, според кој, нашата и тогашната косовска привремена влада би склучиле посебен договор за демаркација, кој би бил само парафиран, а потписите би следеле по определувањето на ста-

за можни промени на граничната линија со Косово (дури и Албанија и Македонија), повикувајќи се на ставот на Албанската академија на науките од 1998 година.

Процесот на манипулирање за одбележување на границата продолжи и во 2007 година. Амбасадорот на ОН за Косово, Каи Еиде, поднел извештај за состојбата на Косово. Дел од извештајот се однесувал и на проблемот со надлежностите за одбележување на границата. Ист став имал и претставникот на САД за Косово, г. Визнер. По поднесениот из-

нов мандат за УНМИК и КФОР. Со новиот мандат на органите на ОН правно формално би можела да почне демаркацијата на границата. Но, ова не се случи, туку генералниот секретар на ОН, г. Кофи Анан определи свој тим, кој заедно со Контакт групата треба да го реши овој проблем. проблемот не беше решен, а настапи фаза на подготовка и сегашно прогласување на независно Косово. Бидејќи Договорот за границата своевременио беше потпишан со СР Југославија, односно денешна Србија, претседателот на Србија, Тадиќ, смета дека Србија треба да учествува во овој процес. Заклучокот по ова правно прашање е дали прашањето за валидноста на Договорот за демаркација може да биде валидно само врз основа на една нова резолуција на Советот за безбедност при ОН, која точно ќе ги определи надлежностите и органите кои ќе можат да ја реализираат оваа демаркација. Во овој момент сите други активности, без оглед што истите отпочнале со формирање на комисија на владата на Р Македонија и Косово, се проблематични и можат правно да се оспорат.

Во меѓувреме сме сведоци на појави на вооружени паравоени формации во регионот, кој се смета за проблематичен, а кои добиваат медиумски публицитет и кои најавуваат дека со оружје ќе ја бранат својата територија, која евентуално би ѝ припаднала на Македонија. Тука особено се истакнуваат регионите на селата Танушевци, Дебалде и Мајке, кои според сегашната демаркациона линија ѝ припаѓаат на Р Македонија. Шпекулацијата дека по напуштањето на Косово српската страна ја однела целата документација за разграничување меѓу Македонија и Косово е смешна и поради тоа процесот за демаркација се усложнува. Во Договорот за границата депониран во ОН се дадени сите потребни податоци (коти), кои се наоѓаат во него и нема потреба да се дискутира за документацијата која ја однеле Србите.

Според денешните воено-технички вооружени системи, местото Кодра Фура не е никаква стратегиска точка туку обично брдо, чија околина може да се контролира на сто други начини.

Очигледно е дека Македонија ќе се соочува со многу голем политички проблем, бидејќи е евидентно барањето на косовските и на домашните албански политички структури значителен дел од територијата на Македонија да се приклучат кон Косово. Доколку зад едно вакво барање застане меѓународниот фактор, како што претходно веќе најавуваше, прогласувајќи го Договорот за границата како комплексно прашање и ја доведе неговата валидност во прашање, тогаш пред македонските официјални органи се отвора уште едно тешко и проблематично прашање. Ова прашање директно ќе влијае врз територијалниот интегритет на Р Македонија.

НА ГРАНИЦАТА ИЈА И КОСОВО

тусот на Косово. Не е јасно зошто е даден таков предлог, доколку постои официјален договор за демаркација, кој е депониран во ОН. Индикативно е што тогашниот албански министер за надворешни работи, Мустафај, два пати изјави

вештај од страна на специјалниот претставник на амбасадорот Каи Еиде, а пред почнувањето на преговорите за финалниот статус на Косово се очекуваше дека Советот за безбедност ќе донесе нова резолуција, која ќе обезбеди

